

BARNKONSEKVENSPANALYS

E20 förbi Vårgårda

Vårgårda kommun, Västra Götalands län

Vägplan 2016-12-21

Projektnummer: 150305

Omslagsfoto: Fridhemskolan.

Trafikverket

Postadress: Box 110, 541 23 Skövde

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Barnkonsekvensanalys E20 Förbi Vårgårda

Författare: Klara Elg och Ann Andersson

Dokumentdatum: 2016-12-21

Ärendenummer: TRV 2015/80597

Projektnummer: 150305

Version: 1.0

Kontaktperson: Mattias Andersson

Uppdragsansvarig: Caroline von Freymann

Fotograf: ÅF Infrastructure AB, om inget annat anges.

Innehåll

1.	INLEDNING	5
2.	BAKGRUND.....	5
3.	KARTLÄGGNING OCH BESKRIVNING	6
	3.1. Inventering	6
	3.1.1. Målpunkter och viktiga platser.....	6
	3.1.2. Befintlig väg E20	8
	3.1.3. Trafiksituation.....	8
	3.1.4. Skolskjuts.....	8
	3.1.5. Information som framkommit i projektets tidigare skeden	8
	3.2. Enkätundersökning med kartövning	9
	3.2.1. Sammanfattning av barnens svar	9
	3.2.2. Utvärdering av enkätundersökning som metod.....	10
4.	ANALYS	13
5.	ÅTGÄRDSFÖRSLAG OCH KONSEKVENSER.....	13
6.	UTVÄRDERING	13
	6.1. Utvärdering av resultatet.....	13
7.	ENKÄTSVAR	14
	7.1.1. Sammanställning av enkäten.....	14
8.	KÄLLOR.....	17

1. Inledning

Riksdagen har beslutat att FN:s konvention om barns rättigheter ska genomsyra samhällets alla verksamheter. Barn ska ges möjlighet att vara med och uttrycka sina åsikter då det handlar om frågor som rör dem, exempelvis vid utformning av den fysiska miljön.

Barnkonsekvensanalys (BKA) är en metod för att på ett systematiskt sätt belysa hur barn och unga påverkas av ett beslut genom att pröva och beskriva vilka åtgärder eller utformningar som är de bästa för barn. Syftet är att få ett beslutsunderlag som är allsidigt och har tagit hänsyn till barnens behov i det aktuella projektet.

Barnens perspektiv innebär att barnen tillfrågas och bidrar med synpunkter.

Barnperspektivet formuleras av vuxna för barn.

Barnens perspektiv skapas av barnen.

BKA ska utföras och användas i all planering och projektering av väg- och trafiklösningar som rör barn och deras behov. När BKA-arbetet integreras i planeringsarbetet säkras att barnens behov lyfts fram och en långsiktig hållbar utveckling kan främjas.

I arbetet med barnkonsekvensanalys i vägplaneringen utgör följande artiklar från barnkonventionen grunden:

Artikel 2 – Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3 – Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.

Artikel 6 – Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Artikel 12 – Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör henne/honom. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

2. Bakgrund

För att inhämta barnens åsikter i det aktuella projektet har en enkät- och kartövning utförts med en klass i årskurs 6 på Fridhemskolan i sydöstra Vårgårda. Resultatet från platsbesöket, alltså barnens perspektiv, redovisas längre fram. Material har även inhämtats från projektets tidigare faser samt från skolskjutssamordnaren i Vårgårda kommun. Kartor, utredningar, dokument och egna erfarenheter om var barnen bor och rör sig har också legat till grund för den här barnkonsekvensanalysen. Detta har bearbetats med ett allmänt barnperspektiv i fokus.

3. Kartläggning och beskrivning

För att genomföra en BKA behöver material hämtas in och kartläggas. Som underlag i detta projekt har material hämtats från:

- Tidigare utredningar och dokument inom projektet
- Kartor, flygbilder och information från kommunens hemsida
- Platsbesök och egna erfarenheter
- Enkät och kartövning på Fridhemskolan den 29 november 2016

3.1. Inventering

Det insamlade materialet har utgjort en del av inventeringen av Vårgårda där målpunkter och viktiga platser, utformningen av E20 i dagsläget samt trafiksituationen har identifierats.

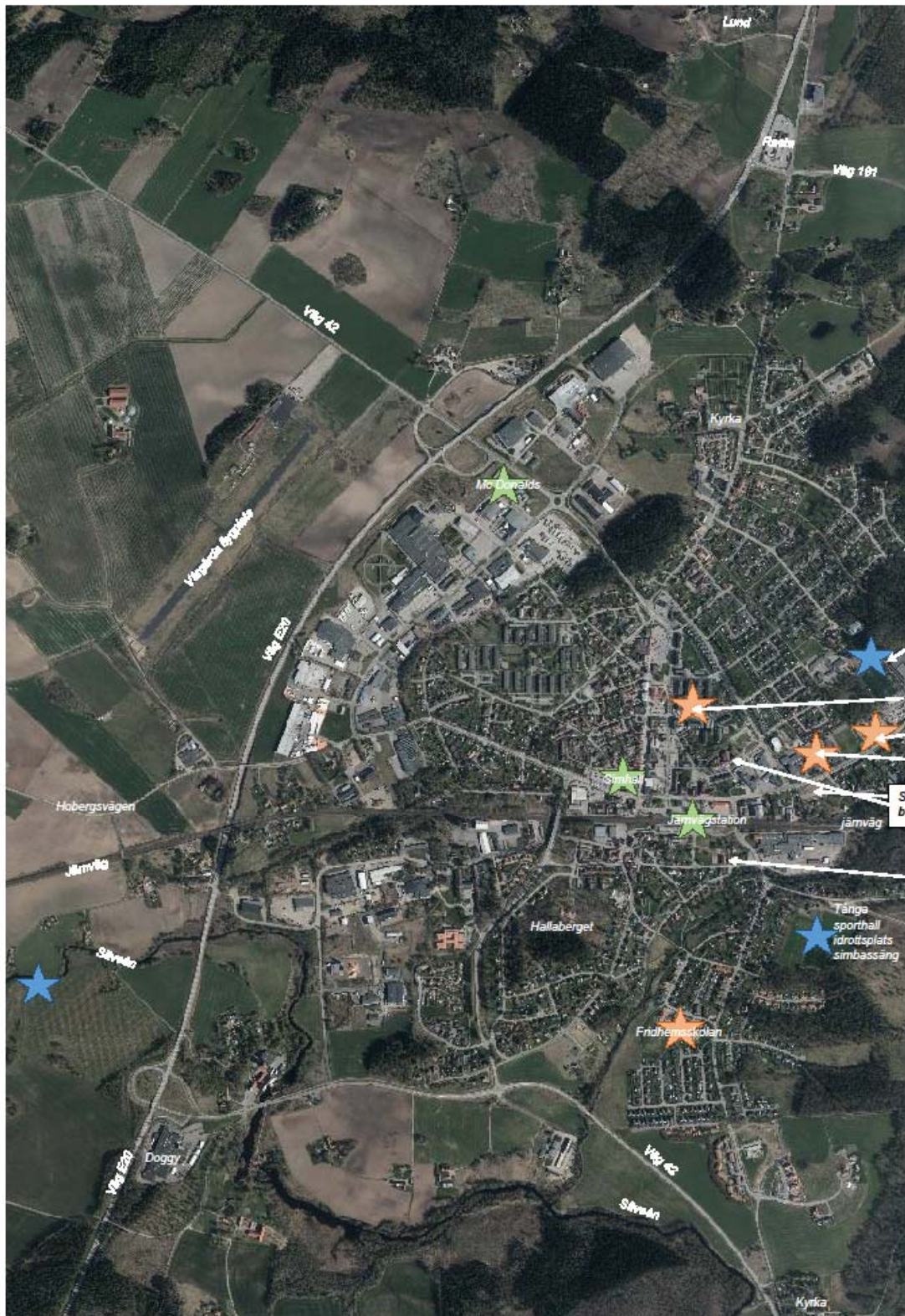
3.1.1. Målpunkter och viktiga platser

I Vårgårda finns det sju skolor med förskoleklass och grundskola årskurs 1-6 samt en skola med årskurs 7-9. Tre av skolorna för de lägre åldrarna ligger i tätorten och de resterande fyra i kommundelarna runt omkring. I kommunen finns också ett flertal förskolor samt en gymnasieskola.

Andra målpunkter som är viktiga för barn och ungdomar är Vårgårda sporthall och tennisklubben, ishallen - Puahallen och Tånga Hed som erbjuder en mängd olika aktiviteter.

Se bild nästa sida.

VIKTIGA PLATSER I VÅRGÅRDA

- Vårgårda is- och sporthall
- Kesbergskolan
- Vårbergskolan
- Gullhögskolan
- Sundlergymnasiet bibliotek
- Fritidsgård
- Tänga sporthall idrottsplats simbassäng

-
Fritidsaktiviteter
-
Skola
-
Målpunkt

3.1.2. Befintlig väg E20

Den aktuella vägsträckan av E20 är ca 4 km. Vägen är en målad 2+1-väg utan mötesseparering där 1+1-delarna utgör en stor andel. Framförallt påfarter ingår i de 2+1-sektioner som finns idag längs sträckan. Vägbredden är 13 m belagd bredd och hastigheten är begränsad till 80 km/tim.

3.1.3. Trafiksituation

Trafiksituationen på E20 består till största delen av genomfartstrafik men även av en stor del trafik till och från Vårgårda samt från anslutande allmänna vägar. På E20, väg 42 och väg 181 utgör den tunga trafiken en stor del av det totala flödet. Utöver detta förekommer även plankorsningar för enskilda vägar samt trafik med jordbruksredskap.

E20 och dess anslutningar trafikeras av både lokal och regional busstrafik. På den aktuella sträckan finns inga hållplatser utmed E20. Hållplatser är placerade på anslutande vägar utanför utredningsområdet. Få busslinjer färdas längs E20 på sträckan utan kör in i centrala Vårgårda, antingen via korsningen vid Lund eller trafikplats Hjultorp.

Då trafikflöden med andel tunga fordon är höga på E20 är de oskyddade trafikanternas miljö dålig. Trafiken på E20 skapar risker när oskyddade trafikanter använder E20 som korsningspunkt istället för att använda existerande lokalvägar och allmänna vägar som innebär längre färdvägar. Separat gång- och cykelvägnät korsar E20 över eller under vägen på ett par platser inom utredningsområdet. En gång- och cykelväg har byggts under järnvägsbron, parallellt med E20, för att åstadkomma en kort väg till Vårgårda centrum.

3.1.4. Skolskjuts

För att barnen i Vårgårda kommun ska få rätt till skolskjuts krävs att de bor på ett visst avstånd från skolan. Det aktuella avståndet beror på vilken årskurs barnet går i. För elever i förskolan upp till årskurs 3 gäller minst 3 kilometer mellan skolan och hemmet. För elever i årskurs 4-6 gäller minst 4 kilometer. Elever i årskurs 7-9 samt på gymnasienivå måste ha 5 kilometer till skolan för att ha rätt till skolskjuts. Det kan finnas undantag där en elev kan få skolskjuts vid kortare avstånd, exempelvis om skolvägen är extra trafikfarlig.

3.1.5. Information som framkommit i projektets tidigare skeden

I projektets tidigare skeden har information inhämtats, framförallt på det öppna hus som hölls med allmänheten 31 maj 2016. Med utgångspunkt i några av de frågor som lyfts i modellen för barnkonsekvensanalys sammanfattas detta här, med fokus på information som rör barn i anslutning till området.

1. Hur rör sig barnen i området?

Barnen rör sig mellan sina hem, vänner och familj, skola och fritidsaktiviteter. I samrådet framkom att det finns viktiga promenadstråk och platser för skidåkning som korsar E20 genom ett par portar kring Hjultorp. Det är inte enbart barnen som använder dessa, men de utgör en del av användarna. Både fiske och natur är viktigt i området och används som utflyktsmål. Det finns även promenadstigar utmed Sävån som är önskvärda att kunna nå på ett säkert sätt.

2. Vilka problem finns i området?

Säkerhetsstandarden på E20 är idag låg. Längs vägsträckan finns några vägar anslutande i plan, en fyrvägs korsning samt en åkeranslutning/serviceväg. Dessa plankorsningar kan utgöra en ökad olycksrisk i det aktuella vägområdet. Järnvägen passerar idag söder om väg 1902 och utgör en barriär genom hela tätorten. I de västra delarna finns ett par järnvägsövergångar som utgör en säkerhetsrisk, framförallt för barn.

3. Vilka synpunkter har de berörda barnen och föräldrarna m.fl?

Från öppet hus med allmänheten har det inkommit en del åsikter om hur platsen upplevs idag. Flera synpunkter handlar om bullerskyddsplank som önskas vid bostadsområde vid Hjultorp och mot väg 42. Det har också framkommit åsikter om att det är svårt att köra ut från väg 181 vid Rasta mot Alingsås. Många väljer därför smitvägen genom Vårgårda istället.

Det finns önskemål om en ny lokalväg alternativt att befintlig väg över järnvägen behålls men görs planskild, i de södra delarna. Ett förslag om att bredda vägen på motsatt sida vid Degrabo har också inkommit. Det är viktigt med cykelvägar och väg för långsamtgående fordon.

4. Vad kan förslaget medföra och för vem?

Det finns en risk att vägar och platser som används och är viktiga för barn idag försvinner eller kommer att upplevas på ett annat sätt. Målet är att det ska skapas trygga och säkra övergångar samt att cykelvägnätet ska utvecklas på ett tillfredställande sätt.

3.2. Enkätundersökning med kartövning

En del av kartläggningen har varit att utföra en enkät för barn i Vårgårda för att ta reda på deras synpunkter rörande den aktuella miljön. Rektor och lärare på Fridhemsskolan som ligger i södra delen av tätorten kontaktades. Den 29 november besöktes en klass i årskurs 6. Mötet började med en presentation av projektet och genomgång av flygfotot på storskärm, vad Trafikverket arbetar med samt vad barnens åsikter ska användas till. Efter genomgången delades enkäten ut. Den bestod av nio frågor samt ett flygfoto där några målpunkter, platser och vägar var markerade. Barnen fick möjlighet att både skriva ner sina svar på frågorna samt att rita, markera och skriva på kartan. Efter genomförd enkät samlades den in och en sammanfattning gjordes i helgrupp där några generella frågor ställdes.

I klassen gick sammanlagt 25 elever. Då några var frånvarande den aktuella dagen lämnades 22 ifyllda enkäter in. Många hade svarat på de flesta frågorna men några hade lämnat vissa blanka. En sammanställning av de inkomna svaren, sammanfattade efter respektive fråga återfinns i kapitel 7 Enkät svar sist i detta dokument.

3.2.1. Sammanfattning av barnens svar

Många av barnen bor i närheten av skolan och har på så sätt kort väg att ta sig fram och tillbaka. Många går eller cyklar till skolan, framförallt under vår och sommar. En del blir skjutsade och några åker buss. Några beskrev att de bor utanför området på kartan och de som angett att de åker skolskjuts gör det från de södra delarna av samhället.

De flesta av barnen varken går eller cyklar i närheten av E20, någon bor i närheten och gör det ofta och någon annan gör det någon enstaka gång per år. Många uppger att de har fritidsaktiviteter och rör sig över hela Vårgårda, men inte runt E20. Fritidsaktiviteterna är lite blandade men många spelar fotboll, innebandy och dansar, aktiviteter som sker inne i

samhället. Ridning, scouter och hundträning förekommer också. Några uppger också hur de tar sig dit; går, cyklar eller åker bil. Andra platser som barnen besöker är badplatser, lekplatser, olika ställen inne i samhället och skogsområden.

Av de som svarat om de känner sig säkra i trafiken runt E20 har alla utom ett barn svarat ja. Några tillägger att de inte brukar vara där, eller att de inte cyklar utan åker bil i området runt E20. Andra känner sig säkra för att de anser att E20 är avskärmad eller att det inte är svårt att kolla efter bilar. En del av barnen känner sig säkra för att de inte tror att något ska hända. Det fanns en tydlig kommentar om att vägen inte borde byggas.

De flesta hade inget extra att tillägga, men det framkom att korsningen vid Netto är problematisk samt att vägen in till kyrkan vid väg 42 är svår att se när det är mörkt. Det framkom även att det arrangeras hundtävlingar/-träningar och att folk rider vid Lund och i skogsområdet väster om Lund.

När barnen frågades i helklass om de besöker målpunkter som McDonalds var det många som gjorde det. Vanligaste sättet att ta sig dit var med bil. Några cyklade och ett par gick ibland. Det framkom att några var scouter och höll främst till i kyrkans lokaler. Någon gång hade de hajk och liknande i skogen. Det berättades också att några cyklar i backen i skogen nära sporthallen. Ungefär hälften av barnen använder Stockholmsvägen mot Rasta. Många uppgav att de använder GC-vägen parallellt med E20 under järnvägen.

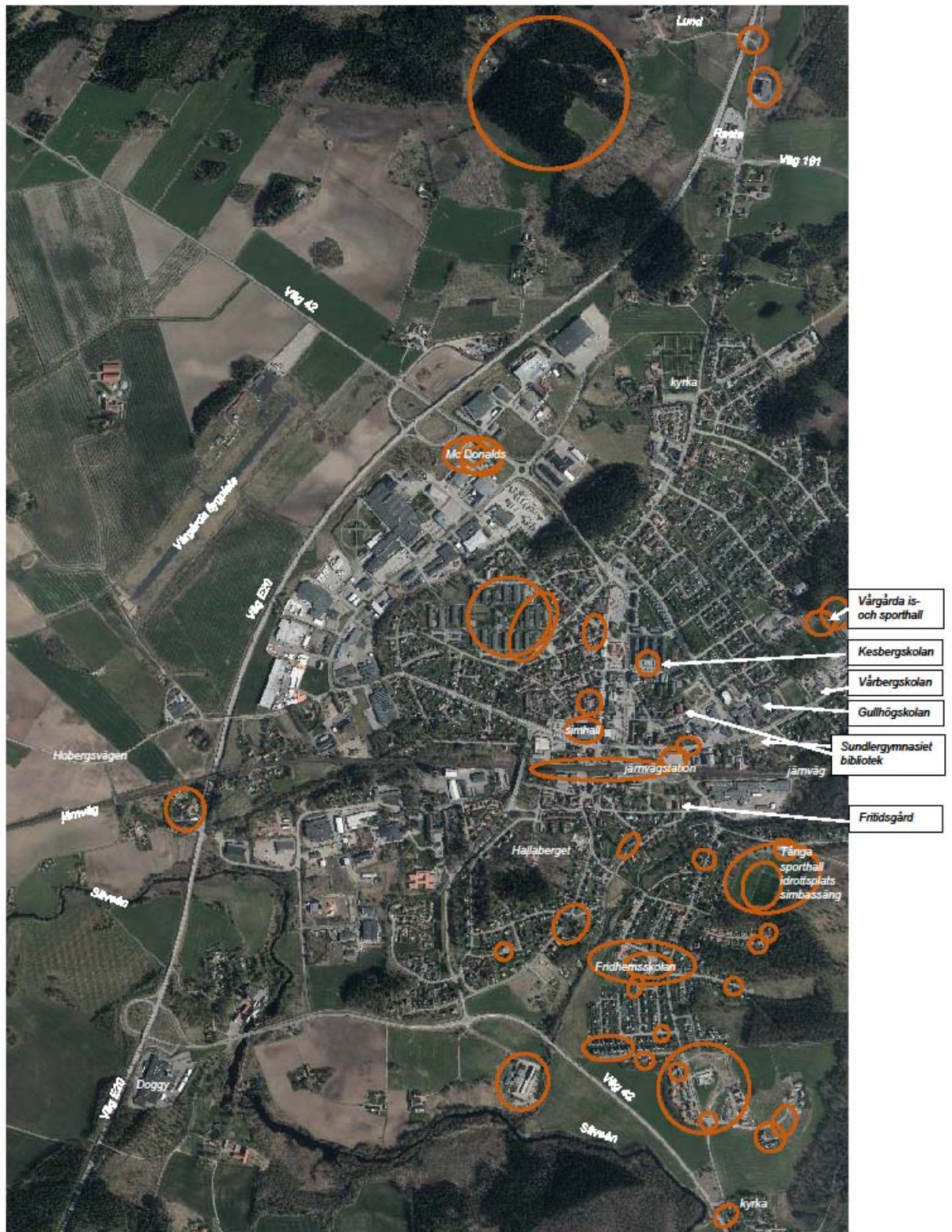
3.2.2. Utvärdering av enkätundersökning som metod

En enkätundersökning med tillhörande kartövning har många fördelar då man kan täcka upp många frågor och på så sätt samla in mycket information på relativt kort tid. Barnen ges möjlighet att både skriva och rita och metoden kan därför användas i större grupper och även i olika åldrar. En nackdel kan vara att en del information riskerar att gå förlorad då barnen kanske tolkar frågan på ett annorlunda sätt än författarna avsett. Barnen kanske inte heller tycker att viss information är viktig och struntar därför i att skriva ner den. Vid intervjuer eller samtal kan det vara lättare att få barnen att vara mer beskrivande och följdfrågor kan ställas om man kommer in på intressanta spår. Det kan dock vara svårt med intervjuer om barnen är blyga eller inte tycker om att prata i grupp.

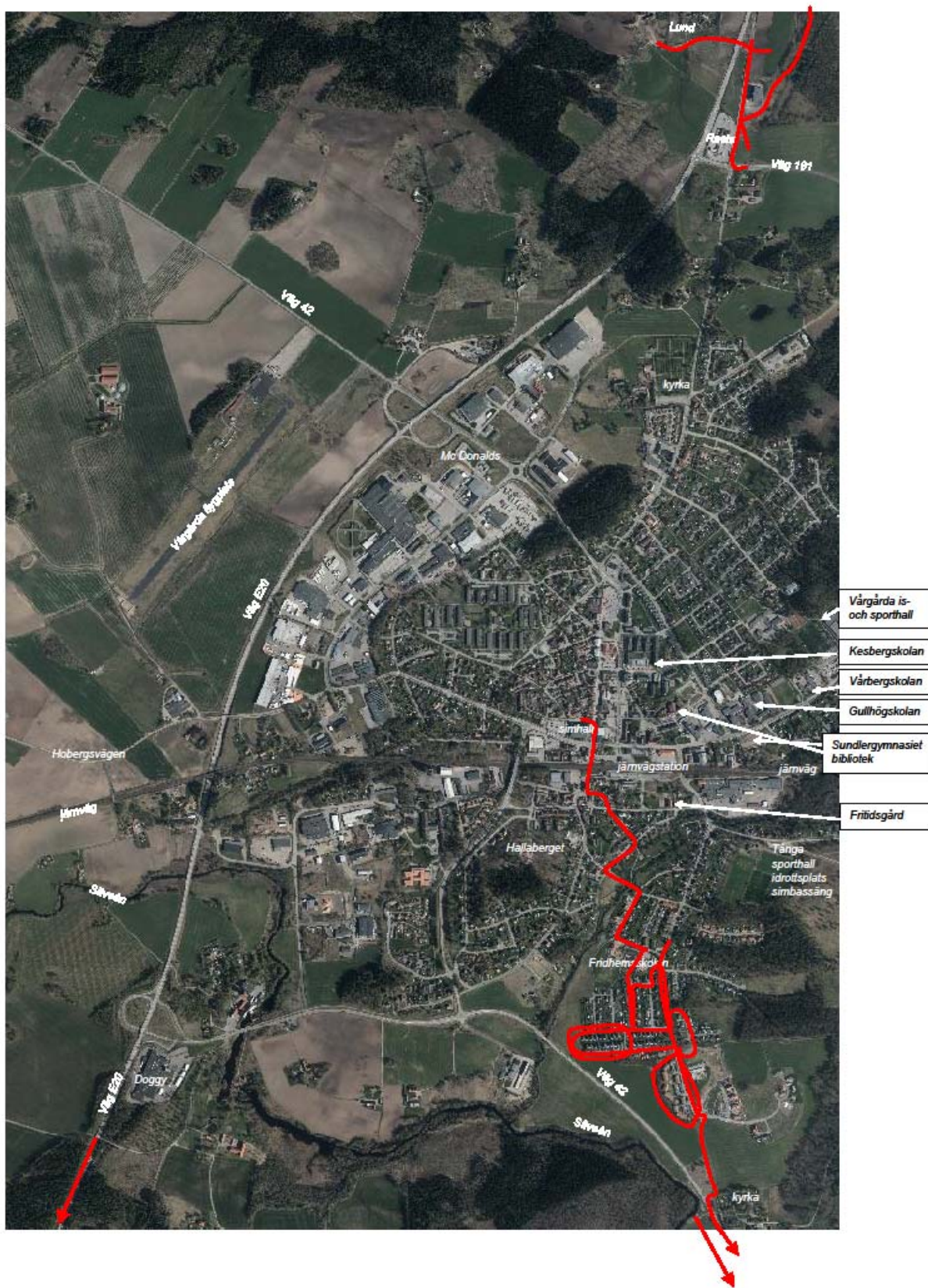
Totalt lämnades 22 enkäter och av dessa var det endast en som inte hade en markerad karta. Merparten svarade på de flesta frågorna, men det är några frågor som många har besvarat med nej, eller att de inte rör sig i det området.

De markeringar som har gjorts på kartorna har flera gånger varit kopplade till barnens svar på frågorna, med olika färgmarkeringar eller områden. Några har kommenterat och skrivit tillsammans med markeringarna. Det är överlag fler markeringar med målpunkter; var de bor, platser de tycker om eller inte än vägar och stråk. Se bilder på följande sidor.

MÅLPUNKTER OCH PLATSER

VÄGAR OCH STRÅK

4. Analys

Kartorna ger en tydlig bild över hur och var de tillfrågade barnen rör sig i Vårgårda med omnejd. Det som framkom under platsbesöket och enkätövningen var att de flesta barnen inte rörde sig i området rund E20. De som gjorde det kände sig dessutom säkra. Barnens sammanslagna markeringar visar tydligt på att den mesta aktiviteten sker i de sydöstra delarna av samhället där de flesta målpunkterna finns.

Det pågår dock aktivitet med hundträning och ridning i de norra delarna i närheten av Rasta och Lund.

5. Åtgärdsförslag och konsekvenser

I det fortsatta arbetet med vägplanen för E20 förbi Vårgårda bör följande punkter beaktas för oskyddade trafikanter:

- Möjligheten att korsa E20 planskilt till området kring Säveån-Hjultorp
- Möjligheten att korsa E20 planskilt vid Lund (Rasta)

6. Utvärdering

6.1. Utvärdering av resultatet

En sak som är viktig att tänka på i ett projekt som detta är hur barnens svar tolkas på ett så korrekt sätt som möjligt. Även om några barn har blivit tillfrågade och barnens perspektiv på så sätt har varit närvarande är det viktigt att tänka på att barnperspektivet ska vara i fokus under hela processen.

7. Enkät svar

7.1.1. Sammanställning av enkäten

1. Var bor du? Markera gärna området på kartan.

Åkarvägen.

Jag bor på Hovslagarevägen.

Vägatorp.

Artellerigatan.

Utanför området.

Hägrunga hälegården.

Jag bor på Smörtinan. 2 st

Skolgatan.

Drottninggatan.

Ljunghedsvägen. 2 st

Vid Fridhemsskolan och snart Kesbergsskolan.

Jag bor lite utanför Vårgårda och jag bor i Landa så jag kan inte kryssa i.

2. Hur tar du dig oftast till och från skolan?

Cykel. 3 st

Jag går och cyklar. 4 st

Buss. 2 st

Bil, går eller cyklar.

Jag åker bil.

Jag går. 2 st

Skolbuss.

Jag går på en trottoar.

Cyklar på våren/sommaren, går höst/vintern.

Jag cyklar oftast. På vintern går jag.

Jag cyklar året runt.

Jag åker buss på vintern/hösten. Och cyklar oftast på sommaren/våren. Och ibland skjutsar mina föräldrar.

Jag cyklar eller åker bil.

Sommar : cykel, vinter : till fots.

3. Om du åker buss/skolskjuts till/från skolan, vad heter busshållplatsen där du går på/hoppar av?

Jag åker inte buss. 4 st

Vägatorp.

Fridhemsskolan.

Hägrunga.

Jag går. 2 st

Kesberg (till slöjd).

Vi har ingen busshållplats, vi står utanför huset och bussen kommer och hämtar oss.

Jag åker bil.

Nej.

4. Om du går eller cyklar i området kring E20, vilka vägar eller stigar använder du då? Markera gärna på kartan.

När jag går med min hund brukar jag gå vid väg 42.

Jag gör det inte, men ibland cyklar jag förbi väg 42.

Gör inte det. 3 st

Bor inte där. 2 st

Lingen väg.

Använder aldrig E20.

Alla.

5. Brukar du gå eller cykla över väg E20, var brukar du oftast göra det? Markera gärna på kartan.

Jag bor inte i det området.

Nej jag cyklar/går inte över E20. 8 st

Har aldrig gjort det.

Varje dag.

6. Har du någon fritidsaktivitet inom området och i så fall vilken typ av aktivitet är det? Skriv gärna flera om du har många!

Innebandy Gullhögskolan och sporthallen, fotboll Tånga hed.

Jag spelar fotboll på Tånga, med bil/cykel. Jag spelar innebandy i sporthallen – bil/cykel och på gullhögen. Jag dansar på God Moves och då går jag.

Hundträning.

Rider ibland.

Scouter.

Innebandy.

Jag går i dans (God Moves) Scouterna Missionskyrkan.

Spelar fotboll vid Tånga. Badar på Vårgårda/Tånga utebad.

Fotboll = Tånga hed, Innebandy = sporthall, Bad = Horla

Fotboll tånga hed och hall. Björkvallen Kesbergsskola gitarr.

Innebandy Puahallen – åker med bil.

Nej inte runt E20. Jag spelar fotboll och innebandy men det är mitt i själva Vårgårda.

Jag spelar hockey och fotboll.

Fotboll = Tånga, Innebandy = Sporthallen.

Jag går i fotboll och jag rider även i Tämta där min mamma brukar skjutsa ner mig och samma med fotbollen.

Jag spelar fotboll i Vårgårda.

Ja jag har fritidsaktiviteter men inga nära E20.

Har ingen.

Dans.

Ja.

7. Finns det andra platser som du brukar vara på i området; skogsområde, badplats, lekplats eller annat?

Ibland när jag är med min hund är jag vid (markering på kartan)

På somrarna badar jag på Tångabadet.

Skogs Lund.

I skogsområdet rider jag ibland.

Nej. 3 st

Nej, men på höst/vinter tar jag skogen som genväg för att den känns snabbare.

Jag är lite överallt innanför E20. 2 st

Nä bara fotbollsplanen och i Puahallen/ishallen.

Ibland olika lekplatser med kompisar. Och badplatser ibland skogsområden.

Jag är lite överallt. Oftast är jag inte hemma på landet. Jag väljer gärna att vara i området.

Är på olika badplatser.

Jag är lite överallt men inte alltid nära E20.

Brukar va i stan tex. Netto, Ica, simhall.

8. Känner du dig säker när du är ute i trafiken på och kring E20? Varför/varför inte?

Ja. 2 st

Ibland kan det ligga bilar nära en när jag gick vid vägen mot kyrkan när det inte fanns någon gångväg.

Ja det gör jag. Jag brukar inte cykla där jag åker bil.

Jag känner mig säker. 2 st

Aa, för jag är ute med mina polare varje dag.

Nej.

Jag känner mig säker för jag tror inte att något kommer att hända.

Ja, för jag tror inte att jag kommer dö.

Känner mig säker.

Ja ganska. För att jag tänker inte på det.

Ja det gör jag och jag tycker att det är lugn trafik så jag känner mig trygg.

Jag är typ med cykel en gång om året vid E20 så jag vet.

Går eller cyklar aldrig vid E20.

Ja jag känner mig säker för att E20 är avskärmat.

Ja såklart, men brukar aldrig va i E20.

Ja för att det är inte svårt att kolla efter bilar.

Ja för jag känner mig säker bara.

9. Har du något annat du vill berätta om trafiken i området?

Nej. 10 st

Väldigt dum korsning vid netto. Man kan knappt se vägen in till kyrkan när det är mörkt ute (vid väg 42).

På min väg åker bilarna ganska långsamt så det är bra.

Innanför Rasta hyr lastbilar och hundar. Åker bil till. Arrangerar tävlingar till hund, folk rider.

Nej inget särskilt.

Nä jag tycker att det är lugnt.

Nop.

Ibland kör vissa väldigt snabbt och sladdar och sådant men annars inget.

Ja jag vill ej att ni skall bygga vägen.

8. Källor

Vägledning för barnkonsekvensanalys i vägplaneringen. Vägverket publikation 2005:37

Barnen och vägplaneringen. En kunskaps översikt. Vägverket publikation 2005:27

TRAFIKVERKET

Trafikverket, Region Väst, 541 30 Skövde. Besöksadress: Trädgårdsgatan 15D
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se